

ב"ה

פרשת מצורע שבת הגדול

אחד משמונה שבשמינית

איתא בגמרא "תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה שבשמינית . . ומעטרא ליה כי סאסא לשבולתא", היינו, שצריך להיות איזה ענין של גאווה ("אחד משמונה שבשמינית").

וכפי שנתבאר פעם שמה שכתוב "אחד משמונה שבשמינית" דוקא - הרי זה משום שבימיהם היתה זו המדה הקטנה ביותר במדת הלח, כדאיתא בגמרא: "אחד משמונה בשמינית, וזהו קורטוב" - השיעור הכי קטן במדת הלח, על דרך שמצינו במסכת מקוואות "ארבעים סאה חסר קורטוב", וכיוצא בזה.

וזהו הדיוק ש"תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה שבשמינית" - היינו, מדה הכי קטנה של ישות.

ולכאורה אינו מובן: מדוע אומרים שצריך להיות ענין הישות במדה הכי קטנה, לכאורה, היה צריך להיות הדבר מושלל מעיקרו, "לא מינה ולא מקצתה"?

ואותה השאלה היא בנוגע לענין המצה: מכיון שמצה מורה על ענין של ענוה וביטול, ביטול היש – אם כן, מדוע יש למצה שיעור, המורה על מציאות?! - אמנם המצה היא דקה ביותר, מכיון שדוחקים ולוחצים אותה ואין מניחים לה לתפוח; אבל לאחר כל זה ישנה מציאותה של המצה?!

והביאור בזה: מובן וגם פשוט שאין הכוונה שיהודי יהיה בבחינת "אסקופה הנדרסת" חס ושלום - אדרבה: כאשר מדובר אודות עניני התורה ומצוותיה, אזי עומד יהודי בתכלית המציאות והתוקף כו', אלא שאין זו המציאות שלו, כי אם מציאותו של הקב"ה.

ועל דרך מה שכתוב בתהלים "אני אמרתי אלקים אתם גו'", היינו, שמציאותם של בני ישראל היא בתכלית המציאות והתוקף - "אלקים אתם", שפירושו - "מלאכים", היינו, לא רק "דיינים" הנקראים בשם "אלקים" (כמו שכתוב "עד האלקים יבוא דבר שניהם"), כי אם "מלאכים" ממש (על דרך מה שכתוב "וישלח יעקב

מלאכים" - "מלאכים ממש", שהפירוש הפשוט בזה (נוסף על הפירוש ששלח את ה"ממש" שבמלאכים) הוא - "מלאכים" כפשוטו, היינו, שיעקב שלח מלאכים ממש). ומכיון ש"מלאך" פירושו "שליח" (שלוחו של הקב"ה) מובן, שכאשר בני ישראל נקראים בשם "מלאכים" ("אני אמרתי אלקים אתם" - "מלאכים") הרי פירוש הדבר – שכל אחד ואחת מבני ישראל הוא שלוחו של הקב"ה, ושלוחו של אדם (העליון) כמותו, וכפי שמוסיף ומדגיש אדמו"ר הזקן "כמותו דהמשלח ממש".

ותירה מזו: מכיון שלא נאמר "מלאכים אתם", כי אם "אלקים אתם", מובן, שמציאותם של בני ישראל היא לא רק באופו של "מלאכים" (שלוחו של אדם כמותו), כי אם "אלקים" ממש!

(ולאלו ש"תואנה הם מבקשים" ושואלים מהו המקור לכך? - הרי זה מפורש בזהר: "מאן פני האדון הוי' - דא רשב"י! ועל דרך זה מצינו בנגלה דתורה - מאמר הירושלמי: "והוי' בהיכל קדשו - דא ר' יצחק בר' לעזר כו"!)!

והטעם שענין זה נתפרש בזהר - הרי זה משום שבזהר כל הענינים הם באופן גלוי ומואר, שזהו הפירוש ד"זהר" מלשון זוהר ואור [וזהו הטעם הפנימי שנקרא בשם "זהר" - משום שכל הענינים שבו הם באופן מואר כו'] (נוסף על הטעם הפשוט - על שם מה שכתוב בהתחלתו "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע"). ועל דרך זה מבואר הדבר בירושלמי - מכיון שענינו "אור ישר" (מה שאין כן בבלי - "במחשכים הושיבני").

ומכל זה מובן, שמציאותו של יהודי היא בתכלית התוקף - "אלקים אתם", אלא שאין זו מציאותו העצמית, כי אם בתור שלוחו של הקב"ה.

ועל פי זה מובן מה שהמצה יש לה מציאות, וכמו כן צריך להיות ענין הגאווה באופן ד"אחד משמונה שבשמינית" - להדגיש שישנה מציאותו של יהודי, ואדרבה: מציאותו היא בתכלית התוקף (אלא שאין זו המציאות שלו, כי אם מציאותו של הקב"ה).

אבל אף על פי כן, מציאותה של המצה היא (לא כחמץ התופח, כי אם) באופן הכי מועט, וכמו כן שיעור

החיוב דמצה הוא כזית בלבד, היינו, השיעור הכי קטן, וחיובה אינו בכל יום מימי הפסח, כי אם בלילה הראשון בלבד (כי גם לפי הדעות שיש מצוה באכילת מצה במשך כל שבועת ימי הפסח, הרי הפירוש בזה הוא שזוהי מצוה, אבל לא שיש חיוב לאכול מצה בכל יום משבעת ימי הפסח), ועל דרך זה ענין הגאווה שצריך להיות אצל תלמיד חכם הרי זה במדה הכי קטנה, "אחד משמונה שבשמינית" - כי: מציאותה של המצה היא - אלקות, ובלשון הידוע המובא במאמרי אדמו"ר מהר"ש - שכאשר אוכלים מצה, אוכלים "אלקות", וכמו כן תוקף מציאותו של היהודי בעניני תורה ומצוות (גאווה באופן הרצוי) - אין זה מציאותו העצמית, כי אם בתור שלוחו של הקב"ה, כנזכר לעיל. ומכיון שכן - מובן שמציאות זו אינה צריכה להתבטא בריבוי כמות, אלא מספיק כמות הכי קטנה - כזית מצה בלילה הראשון בלבד, ועל דרך זה "אחד משמונה שבשמינית" בלבד.

כלומר: כאשר מדובר אודות מציאות שבמדידה והגבלה - הרי ככל שתהיה הכמות במדה גדולה יותר (הן כמות גדולה יותר, והן בנוגע למשך זמן ארוך יותר) הרי זה מורה על יתר תוקף במציאות זו! אבל כאשר מדובר אודות מציאות שלמעלה ממדידה והגבלה (אלקות) - הרי התוקף דמציאות זו אינו מתבטא בריבוי הכמות כו', כי ככל שתהיה הכמות בריבוי יותר, הרי זה בהגבלה עדיין, ואם כן, אין לזה ערך ותפישת מקום כלל ביחס למציאות שלמעלה ממדידה והגבלה.

ומכיון שמדובר אודות מציאות שלמעלה ממדידה והגבלה לגמרי (מציאות שאינה באה לידי ביטוי בריבוי כמות כו') - מובן, שמספיק כמות הכי קטנה, כזית מצה בלילה הראשון בלבד (כמות הכי קטנה - כזית, ובזמן הכי קטן - לילה הראשון בלבד), ועל דרך זה "אחד משמונה שבשמינית" בלבד. ולאידך - מה שצריכים בכלל לקשר זאת עם מציאות כל שהיא על כל פנים, הרי זה רק כדי שתהיה איזו אחיזה בגשמיות, מכיון שנמצאים בעולם הזה הגשמי.

ויש לקשר ענין זה עם תורת הרב המגיד - בפירוש הענין דשבת הגדול: "לכך נקרא שבת הגדול, דאיתא בזהר שיש מעלי שבתא ושבתא, ושבת הגדול - שבת דיומא, להורות כי צריך להעלות מתתא לעילא כו'", עד לבחינת עתיק, "בעתיקא תליא מילתא", שזהו כללות הענין דיומא דשבתא, עד לזמן ד"רעוא דרעיון" - בחינת

פנימיות התענוג. "וזהו שאמר הכתוב למכה מצרים בבכוריהם (שזהו הנס דשבת הגדול), דמדריגה עילאה נקרא בכור".

וממשיך שם: "ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, וצריך לכל אדם להיות לו אמונה גדולה בזה שמזה שהוא עושה למטה יתעורר תענוג גדול לעילא, ולא יאמר איך אפשר שאני עושה תענוג כביכול לעילא, רק בכל עשיות המצוות יחשוב שיהיה תענוג גדול לעילא, שיביא כל הדברים לעולם התענוג כו'".

וממשיך שם: "אך אם כן יאמר אדם בלבו שהוא גדול מאד ויבוא לגדלות חס ושלוש, ולזה אמר רבבה כצמח וגו' ותבואי בעדי עדיים וגו'. . פירוש שהם מפרנסים כנזכר (ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים) ואף על פי כן ואת ערום ועריה, מי נתן לך הכח הזה - אני הוא".

וזהו התוכן שנתבאר לעיל - שמציאותו של היהודי היא בתכלית התוקף, "אני אמרתי אלקים אתם", ועד כדי כך - שעל ידי עבודתו הרי הוא מעורר תענוג גדול למעלה (כמבואר בתורת המגיד הנזכר לעיל), אבל לאידך - אין זו מציאותו העצמית, כי אם בתור שלוחו של הקב"ה ("אלקים - מלאכים"), "מי נתן לך הכח הזה (לעורר את התענוג דלמעלה) - אני הוא".

קטע משיחת ש"פ צו, שבת הגדול, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ג ח"ג ע' 1260.

- 1 סוטה ה, א.
- 2 שיחת ש"פ במדבר תשמ"ב סכ"ו.
- 3 ב"מ צ, א.
- 4 פב, ז.
- 5 פרש"י ועוד.
- 6 פרש"י ר"פ וישלח.
- 7 לקו"ת ויקרא בתחלתו.
- 8 ח"ב לח, א.
- 9 ביכורים פ"ג ה"ג.
- 10 לקו"א אות קכד. או"ת ל, א ואילך.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה